

Avtalebetingelser ved leveranse av solcelleanlegg til landbruksbygg

- HVA BØR INNGÅ?

En avtale mellom gårdbruker og installatør er viktig for å kunne gi forutsigbarhet og kjøreregler for samarbeid, ansvarsområder og rettigheter for begge parter. Dette dokumentet består av tips fra Nelfo og Norges Vel til installatører som skal levere solcelleanlegg til landbruket, men kan også være nyttig for gårdbrukeren som vurderer eller har bestilt et solcelleanlegg. Videre kan oversikten også være nyttig for andre typer solcelleleveranser enn til landbruket.

Det anbefales å arrangere et møte mellom de to partene tidlig i prosessen hvor forespørsel, tilbudet og avtalen gjennomgås i felleskap.

OMFANG OG PARTER

Det første som bør fremkomme i avtalen er hvem som har bestilt hva, og hvem som skal levere det. På et slikt punkt kan det være aktuelt å referere til tilbudet fra installatør og legge det som et vedlegg til avtalen. Skal noen andre parter prosjektere eller utføre deler av oppdraget bør dette spesifiseres.

Hvem som representerer installatøren og hvem som representerer gården bør også fremkomme i dette punktet. For installatøren er det viktig å få med Elvirksomhets-ID som en bekreftelse ovenfor gårdbrukeren på at foretaket er registrert i henhold til forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr (fek) § 3.

PERSONVERNPOLICY

Hvis installatørbedriften har egen personvernpolicy bør dette refereres til her og vedlegges.

En annen måte å gjøre det på er å bekrefte at personvernopplysninger behandles i samsvar med gjeldende regelverk.

Et punkt som bør være tydelig avklart mellom gårdbruker og installatør er bruk av bilder og data fra gården etter prosjektet er gjennomført.

AKTUELT LOVVERK

Hvis gårdbrukeren ønsker å sette seg ytterligere inn i lovverket og rammene rundt installasjonen bør det være noen henvisninger til aktuelt regelverk.

Forslag:

- Lov om håndverkertjenester m.m for forbrukere (håndverkertjenesteloven)
- Lov om opplysningsplikt og angrerett ved fjernsalg og salg utenom faste forretningslokaler (angrerettloven)
- Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr (fek)
- Forskrift om elektriske lavspenningsanlegg (fel)
- NEK400:2022 (metoden det vises til i fel)

KONTRAKTSGJENSTAND - LEVERANSEGRENSER

Det er viktig å tydeliggjøre hva som inngår i prisen og hva som ikke inngår. Eksempler på temaer som bør avklares kan være:

- Befaring på gården
- Gebyrer/utgifter i forbindelse med krav fra lokal netteier eller myndigheter (f.eks oppgradering av sikringsskap, utbedring i nettet)
- Vedlikehold/serviceavtale (hvor hyppig bør evt. også avklares)
- Løsninger utover det mest kostnadseffektive med mindre dette er spesifisert i tilbudet. Eksempler kan være installasjon av:
  - Optimizere
  - Skjult kabling
  - Nedfelte paneler
  - Snøfangere
- Bistand til å skrive søknad til Enova/fylkeskommune/Innovasjon Norge
- Bistand til å skaffe gårdbrukeren nødvendige tillatelser/godkjenninger fra myndighetene/netteier for installering av solcelleanlegget
- Taktekking (hvis det viser seg at det er nødvendig for å installere solcellene)
- Bortkjøring av takstein/materialer fra gammelt tak som blir erstattet av solcellepaneler

PRISFORUTSETNINGER

Det bør tydelig fremkomme hva installatøren krever at gårdbrukeren sjekker ut i forkant av installasjon/befaring. Eksempler på dette kan være:

- At driftsbygningen er tilgjengelig for installasjon i den gitte perioden (at det ikke er planlagt andre prosjekter)
- At sikringsskapet er i samsvar med gjeldende regelverk og har nok plass
- At nettet har tilstrekkelig kapasitet til at solcelleanlegget på gården kan kobles til
- At hovedsikring og det elektriske anlegget i sin helhet er dimensjonert for å kunne kobles til solcelleanlegget
- At det er god plass til plassering av vekselretter enten i teknisk rom eller utendørs
- At taket på driftsbygningen er vanntett og i grei stand (og ikke tekkt med materiale som gjør det spesielt vanskelig å montere et solcelleanlegg, dette bør spesifiseres)
- At prosjektet har fått byggetillatelse av kommunen om det er nødvendig
- At nettselskapet/kraftleverandør er informert (plusskundeavtale)
- At installatør har god tilgang til eiendommen underveis (noen foretak krever f.eks tilgang til vann, elektrisitet og sanitær under installasjonsfasen)
- At internettilkoblingen er tilstrekkelig for å koble vekselretteren og evt. annet utstyr til
- At forsikringselskapet er varslet
- At all informasjon oppgitt til installatør er korrekt og hva som blir konsekvensen om det evt. ikke er oppgitt korrekt informasjon eller om forarbeid fra gårdbrukers side mangler

I dette punktet bør også prisforutsetninger fra installatørens side fremkomme, eksempler på dette er:

- At lengde på kabel mellom vekselretter og fordeling minimeres
- At mest kostnadseffektiv kabeltrasè velges
- Hvor vekselretter skal stå
- Hvor anlegget skal koble til (f.eks ved hovedinntak)
- Om anlegget skal kobles til internett, i så fall hvordan
- At installatør kan foreta kredittsjekk av gårdbrukeren

PRISER

Det bør oppgis følgende:

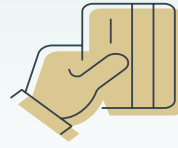
- Total pris (oversikt over prisforholdet mellom komponenter/utstyr og arbeidstimer)
- Timespris for ulike disipliner
- Overtidspris for ulike disipliner
- Forbehold om prisendringer bør spesifiseres tydelig. Om det er avtalt noe rabatt på prisen mot at gårdbrukeren gjør deler av jobben selv bør dette avklares i dette punktet

GARANTI

Det bør tydeliggjøres hvilke komponenter som har hvilke garantier. Garantipapirer bør også legges som vedlegg til dette dokumentet. Disse bør inneholde:

- Hvilke delkomponenter som har garanti og for hva (paneler? Vekselretter?)
- Selve anlegget, yteevne (hvor mye skal det produsere over hvor lang tid?)
- Informasjon om hvordan man benytter seg av garantien inkludert tidsfrister
- Når garantien gjelder fra

FAKTURERING

Hvor ofte timelister og materialister/bilag skal oversendes fra installatør bør spesifiseres. En betalingsplan kan også være lurt å sette opp for at begge parter skal få oversikt over når hva skal betales. Hvilke betingelser som gjelder for forsinket betaling bør også avklares.

KOMPENSASJON

Ansvarsforhold bør tydeliggjøres i ulike tilfeller for å kunne bestemme hvem som skal kompenseres og innen hvilke frister. Eksempler på tilfeller:

- Uforutsette skader som strømbrudd, lynnedslag, produktfeil (hvem har da ansvar for utbedring og hvem skal kontaktes?)
- Langsiktige skader som f.eks vannlekkasjer og tæring
- Uaktsomhet fra installatørens side som f.eks.: Skade på gårdbrukers eiendom og feilkoblinger (ved hvilke situasjoner påtar installatøren seg ansvaret for å kompensere gårdbrukeren?)
- Forsinkelser (ved hvilke type forsinkelser skal gårdbruker kompenseres? Når er forsinkelsen definert som ute av installatørens kontroll?)
- Tilfeller hvor installatør blir hindret fra å utføre sin jobb bør også avklares

INSTALLATØRENS ANSVAR

Det bør tydelig fremkomme hva installatøren forplikter seg til. Eksempler på temaer som kan inkluderes i denne delen:

- Følge gjeldende lover og reguleringer
- Dokumentere iht. Nelfo Dokumentasjon for Solcelleanlegg og Nelfo Dokumentasjon for Batteriinstallasjoner (oppfyller minimumskravet til dokumentasjon i NEK400:2022)
- Lovere dokumentasjon elektronisk
- Ta hensyn til gårdseiendommen
- Opprydning etter idriftsettelse
- Arbeide til avtalt tid mtp. forstyrrelser

TIDSFRISTER

Det bør være tydelig når hvilke deler av leveransen skal være ferdigstilt. En slik oversikt bør innhold:

- Frist for tegninger
- Frist for oppstart av arbeid på eiendommen
- Frist for ferdigstillelse
- Frist for garantitest/godkjent anlegg
- Frist for overtakelse
- Konsekvenser om installatør ikke leverer iht. gitte tidsfrister bør tydeliggjøres

TVISTER

Hvordan tvister mellom gårdbruker og installatør bør og skal løses burde tydeliggjøres under dette punktet.

VEDLEGG

Eksempler på vedlegg til avtalebetingelsene:

- Tilbud fra installatør
- Forespørsel fra gårdbruker
- Møtereferat fra tidligere møter i saken (signert begge parter)
- Mal for Nelfo Dokumentasjon av Solcelleanlegg
- Garantipapirer
- Forsikringspapirer (både ansvarsforsikring og utstyrsforsikring)

FORSIKRING

Grensen mellom når forsikringen til gårdbruker gjelder og når installatørens forsikring gjelder bør tydeliggjøres. Det bør også tydelig fremkomme hva som er forsikret (utstyr, personell, eiendom osv.)

ANDRE TIPS

Norsk Landbruksbruksrådgiving har etablert to rådgivingsteam som kan bistå bønder som ønsker hjelp med avklaring eller planlegging av anlegg for fornybar energi. Teamene dekker hele landet.

[Les mer om dette her](#)